

Wolnym spacerkiem po Padwi SPACEROWNIK

1 Kościół pod wezwaniem św. Bartłomieja w Padwi Narodowej.
 Pierwszy drewniany kościół pod wezwaniem św. Bartłomieja Apostoła wybudowany został w Padwi przez plebana Bartłomieja z Rudnika 1419 r. i pełnił już wtedy rolę kościoła parafialnego. Ufundował go prawdopodobnie król Władysław Jagiełło. W 1510 r. król Zygmunt Stary pokrył koszty budowy nowej, drewnianej świątyni, potwierdzając również istnienie parafii oraz znacznie rozszerzając jej przywileje. Kościół jednak spłonął najprawdopodobniej podczas wojen szwedzkich i najazdu Rakocznego. W 1664 roku postawiono kolejny drewniany kościół, który z czasem okazał się być zbyt mały na potrzeby powiększającej się parafii. Toteż rozpoczęto budowę nowego muranego budynku, a stary został sprzedany i przeniesiony w roku 1891 do Zwiernika, gdzie stoi do dziś. Budowę współczesnego kościoła, trwającą osiem lat, rozpoczęto w roku 1878, a kierował nią ksiądz Wilhelm Skopiński. Świątynia poświęcona została przez ks. J. Knutelskiego w uroczystość św. Bartłomieja, 28 sierpnia 1887 r., konsekracji dokonał 5 września 1895 r. biskup tarnowski Ignacy Łobos. Po działaniach wojennych, zniszczony kościół odnowiono w 1947r..

2 Szkoła Kolonistów (ul. Ludwiki Uzar Krysiakowej)
 W 1783 r. powstała szkoła niemiecka dla wszystkich osadników niemieckich. Była ona ulokowana na działce nr 34 (budynek starego przedszkola). Z czasem budynek odstąpiono Polakom, a na niemiecką szkołę zakupiono od Jakoba Duy, niemieckiego protestanta z Padwi, plac nr 33. Zakupiono również działkę na dom dla nauczyciela. W 1870 r. szkoła była gotowa. Pierwszym nauczycielem, bez wykształcenia pedagogicznego, był Philipp Ulm. Na początku XX w. w szkole uczyli: Jakob Kintzi, Franz Kranl, Johann Manz, Philipp Machmer, Karoline Doern, a od 1 stycznia 1918 r. Ludwik Konrad, urodzony w Padwi, pierwszy z nauczycieli posiadający przygotowanie pedagogiczne. W 1918 r. szkoła niemiecka uzyskała uprawnienia szkoły publicznej.

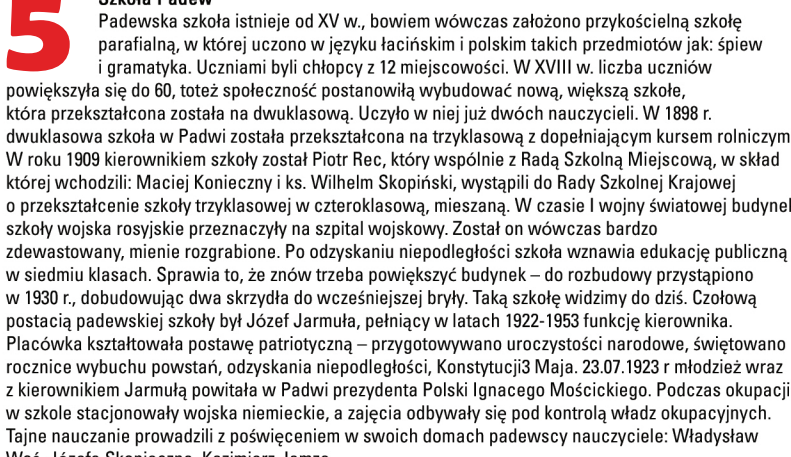
3 Dom Ludwiki Uzar Krysiakowej
 Ur. 12.12.1912 r. w Padwi Narodowej, w domu Macieja i Rozalii (z domu Pazdro), miała sześciu braci. Uczyła się w Ropczycach, w gimnazjum, a następnie rozpoczęła pracę w więzieniu w Łęczycy. W czasie II wojny światowej objęła posadę w więzieniu na Pawiaku w Warszawie. W 1942 r. straciła jedynego syna, Janusza, który jako kilkuniesięcienne dziecko zmarł na chorobę zakaźną. To wydarzenie sprawiło, że Ludwika mocniej zaangażowała się w konspirację, nosząc pociechę więźniom a także w tajemnicy przenosząc za kraty więzienne Komunię Św., którą otrzymywali chętni. Do tego służyły jej medalion i puderniczka (obecnie przechowywane na Jasnej Górze). Ludwika Uzar-Krysiakowa poniosła śmierć w Powstaniu Warszawskim, 20.01.1944 r..

4 Kościół Kolonistów (ul. Ludwiki Uzar Krysiakowej)
 Padewscy ewangelicy Niemcy mieli swój kościół (wraz z cmentarzem) od 1880 r. Taka inwestycja była możliwa od momentu, gdy w 1902 roku kościół w Sulichowie został opuszczony przez emigrujące do Poznania rodziny. Padwianie - Niemcy okazywali zainteresowanie przeniesieniem kościoła do Padwi. Nie byli jednak zgodni, gdzie kościół powinien być usytuowany. Padwianie Dolni uważali, że kościół powinien znajdować się u nich. Heinrich Konrad 1855 podarował bezpłatnie kawałek swojej ziemi jako plac pod budowę. To było bardzo kuszące, kościół stałby naprzeciwko szkoły i w pobliżu cmentarza, co było bardzo praktyczne. Spór został rozstrzygnięty przez wyższy urząd kościelny na korzyść miejsca w centrum Padwi. Kościół został postawiony w centrum Padwi w 1904 roku, pomimo że nikt z Dolnej Padwi nie chciał do niego chodzić. Zmotywowało to większość Padwian Dolnych do emigracji do Ameryki lub Poznania. Inni poddali się losowi i uspokoiли się z czasem. (Ze wspomnień Elli Numrich)

5 Szkoła Padew
 Padewska szkoła istnieje od XV w., bowiem wówczas założono przykościelną szkołę parafialną, w której uczono w języku łacińskim i polskim takich przedmiotów jak: śpiew i gramatyka. Uczniami byli chłopcy z 12 miejscowości. W XVIII w. liczba uczniów powiększyła się do 60, toteż społeczność postanowiła wybudować nową, większą szkołę, która przekształcona została na dwuklasową. Uczyło w niej już dwóch nauczycieli. W 1898 r. dwuklasowa szkoła w Padwi została przekształcona na trzyklasową z dopełniającym kursem rolniczym. W roku 1909 kierownikiem szkoły został Piotr Rec, który wspólnie z Radą Szkolną Miejscową, w skład której wchodził: Maciej Konieczny i ks. Wilhelm Skopiński, wystąpili do Rady Szkolnej Krajowej o przekształcenie szkoły trzyklasowej w czteroklasową, mieszaną. W czasie I wojny światowej budynek szkoły wojska rosyjskie przeznaczyły na szpital wojskowy. Został on wówczas bardzo zdewastowany, mienie rozgrabione. Po odzyskaniu niepodległości szkoła wznowia edukację publiczną w siedmiu klasach. Sprawia to, że znów trzeba powiększyć budynek – do rozbudowy przystąpiono w 1930 r., dobudowując dwa skrzydła do wcześniejszej bryły. Taką szkołę widzimy do dziś. Czołową postacią padewskiej szkoły był Józef Jarmuła, pełniący w latach 1922-1953 funkcję kierownika. Placówka kształtowała postawę patriotyczną – przygotowywano uroczystości narodowe, świętowano rocznice wybuchu powstania, odzyskania niepodległości, Konstytucji 3 Maja. 23.07.1923 r. młodzież wraz z kierownikiem Jarmułą powitała w Padwi prezydenta Polski Ignacego Mościckiego. Podczas okupacji w szkole stacjonowała wojska niemieckie, a zajęcia odbywały się pod kontrolą władz okupacyjnych. Tajne nauczanie prowadzili z poświęceniem w swoich domach padewscy nauczyciele: Władysław Woś, Józefa Skonieczna, Kazimierz Jamza.

niepodległa POLSKA STULECIE ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI

6 Kasa Stefczyka
 Działalność Kasy Stefczyka w Padwi Narodowej rozpoczęła się 2 maja 1902 roku, a jej początki związane są z osobami posła Franciszka Krempy, Macieja Koniecznego, Wojciecha Ruły i innych. Budynek, w którym Kasa Stefczyka znalazła swoje miejsce, zakupiony został od Żyda Walda z Mielca.

7 Szkoła Kębłów

8 Pomnik Grunwaldzki w Padwi
 Pomnik Grunwaldzki w Padwi Narodowej wzniesiono w 1910 r. z okazji 500. rocznicy zwycięstwa pod Grunwaldem. Inicjatorami inwestycji byli: poseł Franciszek Krempa, i ks. Wilhelm Skopiński, a budowa była możliwa dzięki wysiłkom wielu mieszkańców Padwi i okolic. Pomnik wykonał mielecki kamieniarz M. Swół, a rzeźbę kamiennego orła wraz z marmurową tablicą, ufundował F. Krempa. Monument z kamienia ustawiono na wysokim kopcu ziemi. Uformowany został w kształt obelisku zwyżającego się ku górze, wyrastającego z podstawy wyglądającej jak stos kamieni. Zwieńczeniem pomnika jest orzeł przedstawiony w momencie zrywania się do lotu. Ten kształt wizji twórców jest głęboko symboliczny i obrazuje tęsknotę za wolną i niepodległą Ojczyzną. W trzon pomnika wmurowana została czarna, marmurowa tablica z napisem: „ 1410 – GRUNWALD – 1910 / W PAMIĄTKĘ ZWYCIĘSTWA POLSKI / NAD ZAKONEM KRZYŻOWYM / OJCE SYNOM / DO ZACHĘTY I WYZWOLENIA / PARAFIANIE PADEWCY ”. Pod nią umieszczono wypukły ornament w formie liści laurowych ze wstęgami. Uroczyste odsłonięcie pomnika miało miejsce w niedzielę 6 listopada 1910r. Poświęcenia dokonał ks. proboszcz Wilhelm Skopiński. Na uroczystości obecny był m.in. Wincenty Witos, poseł na sejm Galicyjski, późniejszy premier rządu. W 1940 r. niemieccy saperzy wysadzili pomnik, ponieważ symbolizował on triumf orzeła polskiego nad wpływami niemieckimi. Po wojnie w 1946 r. monument został odbudowany przez mieszkańców, a gruntowną konserwację przeszedł w 2009/2010 r.

9 Cmentarz Parafialny w Padwi Narodowej
 Cmentarz parafialny w Padwi Narodowej pochodzi z XIX wieku. Założony został przy wiejskim gościńcu, poza wsią, w odległości ok. 300 m od padewskiego kościoła w kierunku Mielca. Opisano go na planie prostokąta i otoczono murem ceglany z bramą umiejscowioną w połowie krótszego boku. Pośrodku cmentarza, przy głównej alei, stoi wybudowana w XIX w. neoromańska kaplica cmentarna. Najstarszy zachowany nagrobek pochodzi z 1891 r. Cmentarz został powiększony w okresie międzywojennym. Od początku istnienia znajdowała się na nim również wydzielona część ewangelicko-augsburska, zlokalizowana na prawo od bramy głównej. Stopniowo po II wojnie światowej zaczęła znikać i obecnie w ogóle nie istnieje, zajęta pod współczesne nagrobki. Na cmentarzu znajduje się zbiorowa mogiła 22 żołnierzy polskich z września 1939 r., a sam obiekt został wpisany do rejestru zabytków.

Projekt realizowany w Gminnej Bibliotece Publicznej w Padwi Narodowej w ramach Programu Dotacyjnego „Niepodległa”
 Zespół projektowy: Twórcy Archiwum Mikrohistorii: Edyta Pazdan-Skórka, Katarzyna Lompart, Lucyna Gunia
 Projekt graficzny: techniczny: Grzegorz Łącz
 Fotografie współczesne: Barbara Burghardt

Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2021 w ramach Programu Dotacyjnego „Niepodległa”